

44
У45

До 175-річчя Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова

УКРАЇНСЬКА МОВА
ВЧОРА,
СЬОГОДНІ,
ЗАВТРА
В УКРАЇНІ І СВІТІ

---

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих учених і студентів*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

УКРАЇНСЬКА МОВА ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА В УКРАЇНІ І СВІТІ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих учених і студентів

12 листопада 2008 року

НБ НПУ

100073878

Київ 2009

4У

УДК 81Г.161.2 272 (063)

У45

Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених і студентів 12 листопада 2008 року / Редкол.: О.О. Кабиш (відп. ред.) та ін. – Київ, 2009. – 144 с.

У збірнику вміщено доповіді відомих мовознавців, членів Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, журналістів, молодих учених і студентів, які брали участь у конференції. Тематика доповідей охоплює питання мовної культури й мовної політики в Україні, функціонування української мови як державної. Серед наукових зацікавлень дослідників також проблеми морфології, лексикології, термінології та фразеології української мови.

Для аспірантів, студентів-філологів, учителів української мови загальноосвітніх шкіл та гімназій.

Редакційна колегія:

- Шенчук С.В.**, академік Академії вищої освіти України, професор, завідувач кафедри культури української мови;
Лобода Т.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри культури української мови;
Глущик С.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри культури української мови;
Дняк О.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри культури української мови;
Зусьєв В.І., кандидат філософських наук, старший викладач кафедри культури української мови;
Кабиш О.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри культури української мови (відповідальний редактор);
Клак О.С., викладач кафедри культури української мови;
Клименко І.В., старший викладач кафедри культури української мови;
Підсамінна Л.В., викладач кафедри культури української мови;
Харченко Л.О., викладач кафедри культури української мови.

ISBN 978-966-660-500-2

© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2009

УД-106268 57308

БІБЛІОТЕКА

ІНУ імені М.П. Драгоманова

обов'язок; по-третє, зазначено, що це робиться “поряд з державною мовою”, державна мова ні в якому разі і ні за яких обставин не може ігноруватися й відсуватися на другий план.

Це рішення Конституційного суду “є обов'язковим до виконання на всій території України, остаточним і не може бути оскарженим”.

Чітко законом визначено застосування української мови в діяльності Збройних Сил України. У статті 13 Закону України від 5 жовтня 2000 року “Про внесення змін до Закону України “Про Збройні Сили України” записано: “У Збройних Силах України мовою службової діяльності, діловодства та документації є державна мова”.

Володіння українською мовою є обов'язковою умовою для прийняття до громадянства України.

Усі мови заслуговують якнайбільшої поваги. Немає гірших і кращих мов. Але держава Україна створена для того, щоб насамперед захистити досі переслідувану й нівечену українську мову й культуру.

Єдина мова — основна ознака й найважливіша умова існування нації. З мови починається й мовою зміцнюється держава. Боротьба за незалежність України не закінчилася з її формальним проголошенням. Вона триває й сьогодні. Не забуваймо про це.

Іван Горбачук

професор, академік АНВО України

ЧИ Є ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНЬСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ?

Українська мова – це той найцінніший, найважливіший для нації скарб, переданий нам великими творцями попередніх віків для збереження, розвитку й удосконалення (мова – це живий організм), для розширення сфер її вжитку й об'єднання на мовній основі всіх українців навколо держави Україна. Чи вдасться це зробити в умовах сьогодення?

Несподівано виявилась дуже важкою ця проблема. Теперішні українці дезорієнтовані. Молодь, закінчивши україномовні школи й добре володіючи українською мовою, часто надає перевагу в побутовому спілкуванні російській мові. Знання мов і вільне володіння ними – це позитивне явище, дає більш широкі можливості доступу до інформації, одержання освіти і реалізації свого потенціалу. Однак чомусь росіяни спілкуються російською, німці – німецькою, англійці – англійською і лише в окремих специфічних умовах переходять на мову іншої держави. Українська ж молодь у цьому випадку часто поступає нетрадиційно. Це сумно і нелогічно. В усіх стабільних державах багато уваги приділяється збереженню чистоти й прогнозованому розвитку мови,

додержанню законодавства, культури мови. Молодь цьому не протидіє, а допомагає утвердженню і розвитку рідної мови. Нашу учнівську чи студентську молодь потрібно умовляти або й змушувати любити свою батьківську мову. Це парадокс! Можна знаходити пояснення цьому негативу, однак результат від цього не стане кращим.

Безумовно, вплив тоталітарного спадку є й частково діди та батьки передали його своїм дітям і онукам. Однак, чому ж не просинається генетичний код, який формувався віками і завдяки якому збереглася українська мова? Чому діти з україномовних сімей переймають мовну практику російськомовних сімей, а не навпаки, що було б логічним? Найголовнішим, мабуть, є те, що в нашій державі сформувалася (або сформували) неповага до виконання законів, в тому числі ст. 10 Конституції та чинного мовного законодавства України. Треба погодитись також, що система освіти, працівниками якої є і ми, не виконала і не виконує своїх професійних обов'язків навчання й виховання молодого покоління. Працівники освіти, мабуть, у своїй більшості, не є природними носіями рідної української мови. Вони виявились нездатними привити любов до державної мови, оскільки і самі часто лише на уроках чи заняттях послуговуються нею. Отже, є проблема: вищі педагогічні заклади готують напівграмотних у мовному плані вчителів, а вчителі направляють до вищих закладів напівграмотних учнів, які не люблять рідної мови. Це проблема держави, Міносвіти, суспільства і кожного українського педагога.

Хочеться закінчити ці роздуми оптимістично. Завтра за українською мовою. Україна і українці зі світом будуть спілкуватися своєю рідною, українською мовою. Так побудований світ, така воля слова, а Слово є Бог.

Іван Забіяка,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
Інституту журналістики
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
член НСЖУ

МОВА ЯК ЯВИЩЕ КОСМІЧНЕ

Щодня український передплатник, слухач та ринок одержує величезну кількість інформації. І для мене надзвичайно важливо, якою мовою звучить ця інформація. Саме звучить. І не лише тому, що її читають, слухають, а тому, якої астрономічної кількості й потужності продукується потік звуків у цьому медіапросторі. У моєму розумінні медіапростір – це військовий полігон, площа